

методичної конференції, 31 бер. – 1 квіт. 2017 р. – Київ : Центр вільної преси, Академія української преси, 2017. – С. 78–91.

3. Федоров А. В. Медиаобразование: история и теория: учебн. пособие для вузов / А. В. Федоров. – Москва : МОО «Информация для всех», 2015. – 450 с.

4. Чельшева И. В. Методика и технология медиаобразования в школе и вузе / под. ред. А. В. Федорова. – Таганрог : Изд. центр Таганрог. гос. пед. ин-та. – 2009. – 320 с.

## МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ КТС

*Наталія Никончук, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»*

*Науковий керівник: Н.О. Комарівська, кандидат філологічних наук, доцент  
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

## METHODICAL ASPECTS OF ORGANIZATION OF EXTRAORDINARY WORK ON DEVELOPMENT OF SPEECH ACTIVITIES IN THE CTS SYSTEM

*Natalia Nykonchuk, master's student*

*Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)*

**Анотація.** У статті розкривається суть понять «колективна творча справа», «позакласна робота». Описано види позакласної роботи з мовленнєвого розвитку дітей молодшого шкільного віку. Показано вплив колективної творчої справи на мовленнєвий розвиток молодших школярів.

**Ключові слова:** колективні творчі справи, позакласна робота, молодші школярі.

**Abstract.** The article describes the concepts of «collective creative work», «extracurricular work». The types of extracurricular work on the speech development of young children are described. The influence of the collective creative work on the speech development of younger students is shown.

**Key words:** collective creative work, extracurricular work, junior high school students.

Школа – це життєвий простір дитини, в якому вона не просто готується до життя, а живе. Тому виховна робота планується так, щоб сприяти становленню особистості як творця і проектувальника життя, гармонізації та гуманізації стосунків між учнями та педагогами, школою і родиною, керуючись ідеями самоцінності дитинства, демократичного діалогу між поколіннями. Важливу роль у цьому відіграє позакласна робота.

Гармонійне поєднання форм і методів позакласної роботи з навчальним процесом є однією з важливих передумов виховання мовної особистості. Добре поставлена позакласна робота з української мови та літературного читання сприяє поглибленню філологічних знань учнів, розвиває їхнє творче мислення, мистецькі обдарування, організаторські здібності, дослідницькі вміння й навички.

Методисти І. Вихованець, Г. Передрій, О. Потапенко під позакласною роботою розуміють спеціально практиковані в позаурочний час заходи, що мають свій зміст, не завжди передбачений навчальною програмою; специфічні форми, методи та прийоми проведення, які організуються за принципом добровільної участі в них учнів.

Методисти Г. Аркушин Г. Грибан дійшли висновку, що в роботі шкіл України останнім часом чітко визначилися три форми позакласної роботи на основі кількісного складу учнів:

- індивідуальна робота проводиться з окремими учнями. Слід зазначити, що під час планування даного виду позакласної роботи необхідно враховувати інтереси учнів щодо вибору тематики. Завдання ж вчителя – допомогти кожному учневі дібрати додаткову літературу.

- групова форма має постійний склад учасників, об'єднаних спільними інтересами. До цієї форми належать різноманітні гуртки.

- масова робота – проведення мовних вечорів і ранків, конференцій, конкурсів, виставок, екскурсій, олімпіад, тижнів чи днів мови в школі тощо.

Позакласна робота з української мови й літературного читання – важлива складова частина навчально-виховного процесу. Вона тісно пов'язана з класними заняттями. На позакласних заходах учні, як і на уроках, одержують нові знання з мови, повторюють і закріплюють їх, удосконалюють орфографічні, пунктуаційні й стилістичні навички, працюють над поліпшенням культури мовлення, читають цікаву художню літературу.

Отже, позакласна робота тісно пов'язана з шкільним курсом мови, але не замінює його, хоч і розв'язує ті самі навчальні й виховні завдання. Змістовно й цікаво проведені позакласні заняття допомагають учням усвідомити, що українська мова – цілісна система, історія якої тісно пов'язана з історією народу. Для того, щоб зробити цю роботу цікавою та творчою радимо використовувати технологію колективного творчого виховання.

Особистісно зорієнтоване спрямування технології КТС дозволяє трактувати її як інтерактивну освітню технологію, тобто «... спеціальну форму організації освітньої діяльності школярів, яка має конкретну передбачувану мету – створення комфортних умов навчання й виховання, за яких кожна дитина відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність» [4; 10]. Її суть полягає в тому, що навчально-виховний процес успішно розгортається за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників. Це співпраця, співорганізація, співдіяльність, співтворчість, взаємодія, де й учень, і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами освітнього процесу, які розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють.

При використанні технології КТС зростає загальна зацікавленість учнів у навчанні, у плануванні та організації життя школи: учні випробовують себе в різноманітних заходах, гуртках, маленьких та великих справах; зростає їх відповідальність, активність, комунікабельність; класи вчаться співпрацювати між собою; закладаються майбутні перспективи розвитку окремої дитини. При організації заходів створюється ситуація загального та особистісного успіху, що дозволяє кожному члену колективу постійно випробувати себе, долати свою боязкість, невміння, незнання, різні труднощі та зламати бар'єр комплексів.

Отже, зміст навчання української мови та літературного читання в тій чи іншій позакласній формі визначається природою і сферою спілкування, комунікативними потребами учнів і цілями навчання. Позакласна робота дозволяє досягти помітного ефекту в навчанні за рахунок наближення змісту навчання до кожного учня, розвиває в дітей пізнавальний інтерес до даних предметів, збуджує прагнення вивчати, досліджувати предмети мовного напрямку, розвиває творчі здібності молодших школярів, самостійність, естетичні смаки учнів, виховує любов до рідного слова і мовної культури.

#### Список використаних джерел:

1. Голюк О.А. Становлення суб'єктної позиції майбутніх вихователів ДНЗ та вчителів початкової школи в процесі фахової підготовки / О.А.Голюк // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 6-8 квітня 2016 р.) / за ред. Г.С.Тарасенко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. – Вип. 5. – С. 275-279.
2. Голюк О.А. Уровни развития диалогической культуры будущих воспитателей ДОУ и учителей начальной школы в процессе профессиональной подготовки / О.А. Голюк // Современные подходы к профессиональной подготовке педагога. – Мозырь : УО МГПУ им. И.П. Шамякина, 2015. – С. 13-16.
3. Колеснік К.А. Особливості організації групової діяльності учнів у початковій школі / К.А. Колеснік // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми // Збірник наукових праць. – Випуск 46 / редкол. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. – С. 26-30.
4. Комарівська Н. Методичні аспекти застосування цікавої граматики на уроках рідної мови в початковій школі / Комарівська Н. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія : збірник наукових праць / редкол.: В.І.Шахов (голова) та ін. – Вінниця : ТОВ Нілан ЛТД, 2014. – Вип. 41. – С. 46-51.

5. Комарівська Н.О. Ознайомлення молодших школярів з фразеологічними одиницями / Н.О.Комарівська // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій : збірник матеріалів звітної науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (м. Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 05-06 квітня 2017 р.) / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної, початкової освіти та мистецтв. – Вінниця, 2017. – С. 39-41.
6. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ / За наук. ред. М.С.Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
- 7.Лазаренко Н. Збагачення словника молодших школярів прикметниками / Наталія Лазаренко // Початкова школа. – 1999. – № 1. – С. 14-17.
- 8.Лазаренко Н. І., Коломієць А. М., Клименко А. О. Симбіоз методологічних підходів до розвитку освіти в умовах інформаційного суспільства. Наука і освіта, №4, с. 107-112, 2017. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-4-18>.
9. Присяжнюк Л. А. Роль колективу у формуванні особистості дитини в педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського // Реалізація ідей В.О.Сухомлинського в практиці роботи сучасної початкової школи : зб. матеріалів регіональних педагогічних читань (м. Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 3-6 жовтня 2011 р.) / відп. за вип. І.І.Козак, І.М.Лапшина, Л.В.Любчак. – Вінниця : ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2012. – Вип. 8. – С. 33-36.
10. Родюк Н.Ю., Голюк О.А. Шляхи ефективного формування діалогічного мовлення учнів на уроках навчання грамоти / Н.Ю. Родюк, О.А.Голюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Старобільськ, 2019. – № 3 (326) травень. – С. 64-74.
11. Родюк Н. Ю. Формування україномовної соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкових класів // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Старобільськ, 2018. – № 3 (137) квітень. – С. 234-240.
12. Технології творчого розвитку молодших школярів на уроках галузі «Мови та літератури» : Інформаційне видання для здобувачів ступеня вищої освіти магістра / Укл. І.М.Лапшина, Н.Ю.Родюк. – Вінниця : ВДПУ, 2018. – 60 с.
13. Швець К. Роль колективної творчої діяльності у вихованні молодших школярів / К. Швець // Наукові записки : Збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки і психології. – Вип. 7 : У 2-х частинах. – Ч. 1. – Вінниця : ВДПУ ім.М.Коцюбинського, 2009. – С. 128-130.

## **НОВІТНІ ПІДХОДИ В НАВЧАННІ: "РАНКОВЕ КОЛО" ТА ЙОГО СКЛАДОВІ**

*Єлизавета Новицька, здобувач ступеня вищої освіти «Бакалавр»,*

*Маріупольський державний університет;*

*Світлана Новицька, учитель початкових класів,*

*Комунальний заклад «Маріупольська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №15» (Україна)*

*Elyzaveta Novytska, bachelor's student,*

*Mariupol State University;*

*Novytska Svitlana, primery teacher,*

*Municipal Institution «Mariupol Secondary School of Grades I-III №15» (Ukraine)*

***Анотація.** У статті розглянуто поняття «Ранкове коло», суть поняття, мета та роль його в освітньому процесі. Розібрані складові «Ранкового кола», важливість освідомлення в цьому понятті. Описується позитивний результат такого процесу та необхідність проведення ранкових зустрічей для досягнення кращого результату в процесі засвоєння знань, умінь та навичок учнів та всебічного розвитку особистості.*

***Ключові слова:** Ранкове коло, ранкові зустрічі, всебічний розвиток, вчитель-учень, урок, спілкування, налаштування, компоненти, обмін інформацією, комфорт.*

***Abstract.** The article deals with the concept of "Morning Circle", the essence of the concept, the purpose and role in the educational process. There are analyzed the components of the "Morning Circle", the importance of awareness in this concept. It describes the positive result of this process and necessity to hold morning meetings to achieve a better result in the process of learning the skills, skills of pupils and comprehensive personal development.*

***Key words:** Morning circle, morning meetings, comprehensive development, teacher-student, lesson, communication, components, information sharing, comfort.*